

ONDERHOUD GRASSPORTVELDEN - JAARPLAN

Toelichting	januari					februari				maart				april				mei				juni				juli				augustus				september				oktober				november				december				Minimum frequentie			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49		50	51	52
WEEKNUMMER																																																					
Gebruik wedstrijdvelden																																																					
Gebruik trainingsvelden																																																					1
Evenementen																																																					
MAATREGEL																																																					
ALGEMENE GEBRUIK GERELATEERDE WERKZAAMHEDEN																																																					
Schoonhouden velden (zwerfvuil, blad, takken)																																																					46
Speelklaar maken velden																																																					40
Herstellen speelschade																																																					35
Controle, onderhoud, reparatie (sport)inrichtingsmaterialen																																																					2
Vegen/blazen blad en takken (frequentie zeer variabel, afh. van locatie)																																																					3
REGULIER ONDERHOUD TOPLAAG EN GRASMAT																																																					
Maaien - speeloppervlak																																																					57
Bijmaaien met cirkelmaaier / handmaaier																																																					24
Maaien rond obstakels (handmaaier/bosmaaier)																																																					3
Maaien robotmaaier(vergelijkbaar met 3-6 maaibeurt per week)																																																					0
Licht wiedeggen (vegen indien nodig)																																																					6
Intensief wiedeggen/verticuteren + vegen (veld + uitloop)																																																					2
Topbeluchten - prikken/snijden																																																					3
Diepbeluchten hele veld (vertidrain/schudfrees) 20-30cm																																																					2
Extra diepbeluchten doelmonden + grensrechterstroken (indien nodig: >3MPa); 20-30cm																																																					1
Bezanden met specifiek verschrallingszand <15M ³ (evt. combineren met wiedeggen)																																																					2
Handmatig dresen, bijwerken doelmonden/speelschades (veiligheid)																																																					6
Doorzaaien buiten competitiestop (sportveldgrassen)																																																					3
Doorzaaien trainingsvelden (sportveldgrassen)																																																					1
Vegen gras (vooral in najaar geen lang gras laten liggen, zo mogelijk extra maaibeurt)																																																					1
Rollen i.c.m. robotmaaier (alleen indien nodig, combineren met topbeluchten)																																																					0
Slepen wedstrijdvelden (na bezanden, indien nodig)																																																					3
Slepen trainingsvelden (indien nodig)																																																					7
Beregenen bestaande grasmat (alleen indien nodig)																																																					4
REGULIER ZOMERONDERHOUD - zoveel mogelijk uitvoeren in voor- en najaar																																																					
Herstel doelmonden (werkwijze afhankelijk van schade - nooit frezen)																																																					1
Afdekken doelmonden met wit schaduwnet																																																					0
Herstel grote en diepe speelschadeplekken voorafgaand aan dresen																																																					1
Recyclingdresser/ vertidrain holle pennen; hele veld																																																					1
Dresen met aangevoerde specifieke dressgrond; hele veld																																																					1
Uitslepen dressgrond																																																					1
Herstel met blokkoden (noodmaatregel)																																																					1
Nazorg herstel doelmonden (indien nodig beregenen, onkruid verwijderen)																																																					1
BEMESTEN																																																					
Bemestingsonderzoek (1x per 3jaar)																																																					0.3
Bemesten - vlg. bemestingschema																																																					4
Bekalken t.b.v. pH-correctie - vlg. bemestingschema																																																					0
DRAINAGE ONDERHOUD																																																					
Drainage controleren d.m.v. doorsteek (kan onder droge omstandigheden)																																																					0.3
Drainageputten, eindbuizen ed controleren en herstellen (onder droge omstandigheden)																																																					1
Drainage afvoer controleren en doorspuiten (indien nodig - na controle, in nat seizoen)																																																					0.3
INCIDENTEEL ONDERHOUD																																																					
Rollen, alleen als nodig. o.a.: losse zode, na opdooi, soms bij inzet robotmaaier, larvenschade																																																					0
Bestrijden onkruiden, ziekten, plagen (IPM en gewasbeschermingsmonitor verplicht)																																																					0
GROOT ONDERHOUD																																																					
Bezanden - extra verschralling (alleen indien nodig)																																																					0
Bezanden - kleivelden + topbeluchten (2x/jaar, totaal 25-40m ³)																																																					2
Fieldtopmaker / maaifrezen (alleen indien nodig)																																																					0
Inzaaien/doorzaaien na maaifrezen																																																					0
Beregenen - na doorzaaien/inzaaien (indien nodig - zie toelichting)																																																					0

Toelichting kleurgebruik / nummers

1 Noodzakelijk onderhoud, adviesfrequentie
 1 Incidenteel noodzakelijk onderhoud
  Geschiedte/mogelijke uitvoeringperiode
  Indicatie zomerstop, deze wordt steeds korter en geconcentreerd in warmste maanden
  Globaal groeiseizoen
  Buiten groeiseizoen

Toelichting algemeen

Het onderhoud van grassportvelden verandert voortdurend onder invloed van de ontwikkeling in grassen, techniek, meststoffen, wetgeving en kennis. De grootste impact op de onderhoudsplanning is vooral het gevolg van klimaatverandering in combinatie met de strenge pesticidenwetgeving.

Klimaatverandering zorgt voor meer weersextremen in de vorm van langere (zeer) hete en droge perioden, maar ook voor piekneerslagen en kwakkelwinters. In bepaalde regio's geldt vaker een beregeningsverbod.

De voetbal-competitiestop is niet langer de ideale periode voor herstelwerk aan de velden. De cool season sportveldgrassen zijn niet goed bestand tegen langere perioden van hitte en droogte. Jong gras is bovendien extra kwetsbaar. Beregening - indien toegestaan - helpt het gras overleven in droge perioden, maar bij te hoge temperaturen stagneert de groei. Het gras bouwt dan minder reserves op, is kwetsbaarder voor bespeling en ziekten. Onkruiden krijgen meer gelegenheid om zich te vestigen. Bovendien wordt de rustperiode in de zomer steeds korter.

Om aan het begin van de competitie over goed bespeelbare grassportvelden te kunnen beschikken is het noodzakelijk het veldonderhoud af te stemmen op het veranderende klimaat. Omdat meer werkzaamheden uitgevoerd moeten worden tijdens het speelseizoen, worden ingrijpende werkzaamheden vervangen door frequenter uitvoeren van lichtere bewerkingen. Deze wijzigingen zijn verwerkt in dit jaarplan.

Het jaarplan is slechts een globale leidraad voor het veldonderhoud. De weeknummers zijn vermeld als hulpmiddel voor het maken van een eigen jaarplanning. Ze lopen niet elk jaar synchroon met de maanden. Optimaal resultaat vereist altijd maatwerk, afgestemd op de afzonderlijke velden, rekening houdend met het (verwachte) weer en de (mogelijke) beperkingen voor beregening en eventueel gebruik van pesticiden. Het is belangrijk om te denken en te werken vanuit preventie. De beste preventie is een goed wortelende, gesloten robuuste grasmat met hoogwaardige sportveldgrassen.

Toelichting werkzaamheden

- 1 → Het is van belang de uitvoering van werkzaamheden af te stemmen op het gebruik van de velden. Voor intensievere bewerkingen is dit noodzakelijk. De afstemming kan per locatie en per jaar verschillen.
- 2 → De maaifrequentie is afhankelijk van de grasgroei. Bij normale grasgroei in het groeiseizoen minimaal 2x per week. Bij afnemende groei in het najaar of het perioden volstaat 1x per week (minder kort) maaien. De lengte van het maaiseizoen is variabel afhankelijk van de temperatuur.
- 3 → De frequentie en intensiteit van wiedeggen verschilt per veld. Inzet van robotmaaiers vereist een hogere frequentie. Frequenter licht wiedeggen tegen straatgras heeft in het algemeen voorkeur boven enkele keren intensief wiedeggen. Intensief wiedeggen om ruimte te maken voor doorzaaien alleen bij goede grasgroei in voor- en najaar, vanwege vlot herstel van het aanwezige gras.
- 4 → Diepbeluchten met schudfrees of vertidrain op wrik dient voor het opheffen van verdichting. Voor de meeste velden is minimaal 1x per jaar noodzakelijk. Doelmonden en grensrechterstroken verzeilen vaak een hogere frequentie. Gebruik een penetrometer om de noodzaak te bepalen: bij waarden >20 bar (2 MPa) binnen 15cm en/of >30bar (3MPa) binnen 20cm wordt (extra) diepbeluchten aanbevolen. Op kleiige/vette velden wordt aangeraden om voorafgaand aan vertidrainen te bezanden en het zand daarna in te slepen. Met name de doelmonden en grensrechterstroken in het najaar ter bevordering van de ontwatering. Topbeluchten tot ca. 10cm diepte bevordert uittoeling, zodebeworteling, ontwatering en afbraak van organisch materiaal. Bij voorkeur snijden/slitten in het groeiseizoen, in najaar en winter bij voorkeur prikken. Verdichte/verdichtinggevoelige toplagen zijn gebaat bij vaker topbeluchten; min. 4x per jaar, niet overlappend met diepbeluchten.
- 5 → Bezanden met verschrallingszand dient om het gehalte aan leem en/of organische stof aan het oppervlak te verlagen. Breng bij voorkeur niet meer op dan 10 à 15m³ per keer. Licht wiedeggen bevordert de opname door het oppervlak. De specificaties van verschrallingszand (en dressgrond) moeten passen bij de samenstelling van de aanwezige toplaag. Standaard verschrallingszand volgen norm M3e is niet voor alle velden geschikt.
- 6 → Handmatig dresen kan periodiek noodzakelijk zijn om de vlakheid van (zwakke) velden met veel speelschade te herstellen. Meng bij voorkeur enkel dagen voor gebruik wat sportveldgraszaad door de dressgrond om het herstel te versnellen.
- 7 → De zomermaanden zijn steeds vaker te heet voor de cool season sportveldgrassen. De groei stagneert en vooral jong gras heeft bij hitte/droogte extra veel zorg nodig. Voorjaar en nazomer/vroege najaar zijn daarom geschikter voor zaaien en doorzaaien. Gebruik altijd grassen uit de Nederlandse Grasgids. Deze hebben voor sportvelden de best mogelijke eigenschappen.
- 8 → Vegen van gras is noodzakelijk als grote propfen blijven liggen. Een beter alternatief is een extra maaibeurt. Wanneer vegen meerdere keren per jaar nodig is, evalueer dan het bemestings- en of beregeningsregime.
- 9 → Bij inzet van een robotmaaier kan het, vooral in velden met veel bodemleven, noodzakelijk zijn om enkele keren per jaar te rollen om het speeloppervlak voldoende vlak te houden. Alternatief: 1 of 2 keer per maand maaien met maaimachine met achterrol (en evt. voorrol). Combineer rollen steeds met topbeluchten (prikken / slitten).

- 10 → Beregenen van grasvelden is maatwerk, afhankelijk van topaagsamenstelling, weer en onderhoud. Een lagere frequentie met grotere giften per keer is voor een bestaande grasmat doorgaans de betere keuze. Een te hoge frequentie bevordert oppervlakkige beworteling (zwakke grasmat). Pas ingezaaid gras moet meestal frequenter beregend worden. Ook hier geldt: pas op met te veel/te vaak beregenen.
- 11 → De competitiestop is vanwege grotere kans op hitte en droogte steeds minder geschikt voor uitvoeren van intensief onderhoud aan de grasmat. Verplaats werkzaamheden zoveel mogelijk naar voorjaar en najaar, als de omstandigheden gunstiger zijn. Het herstel van doelmonden blijft werk voor de competitiestop. Ingezaaide delen afdekken met wit schaduwnet beperkt de impact van zon, hitte en droogte aanzienlijk. Het vraagt minder water, minder zorg en levert een betere grasmat aan het begin van de competitie. Herstel van doelmonden met dikke blokkoden is een noodmaatregel in het geval het normale herstel onvoldoende resultaat geeft. Recyclingdressen of dresen met aangevoerde dressgrond alleen uitvoeren als de grasmat voldoende snel kan herstellen. Een te lang open grasmat biedt ideale vestingsmogelijkheden voor grote weegbree, paardenbloem en andere onkruiden.
- 12 → Bemesten is maatwerk per veld. Bemest 'soortgericht' en in beginsel terughoudend. Doe 1x per 3 jaar een bemestingsonderzoek. Bepaal welke soort bemesting passend is voor de situatie en vraag eventueel advies aan een bemestingsdeskundige.
- 13 → Controleer jaarlijks in een natte periode of drains goed en gelijkmatig water afvoeren. Spuit drains alleen door indien noodzakelijk! Controle en herstel van de 'hardware' kan, evenals (droog) doorsteek, prima in de zomermaanden uitgevoerd worden.
- 14 → Rollen van velden leidt tot ongewenste extra verdichting. Voor herstel/verbeteren van de vlakheid is slepen of kriebeleggen vaak beter. Wedstrijdvelden rollen is vaak noodzakelijk na de vorst. Trainingsvelden evt. vóór de vorst rollen voor veiliger bespeelbaarheid. Bij inzet van robotmaaiers kan frequenter rollen noodzakelijk zijn. Combineer rollen steeds met topbeluchten (prikken/slitten).
- 15 → Bestrijden van onkruiden, ziekten en plagen met pesticiden is verboden. Er zijn enkele uitzonderingssituaties, mits het toepassen van geïntegreerde gewasbescherming (IPM) kan worden aangevoerd en een gewasbeschermingsmonitor wordt bijgehouden.
- 16 → Extra verschralling (>10 à 15m³) kan noodzakelijk zijn om de ontwatering en stabiliteit van 'vette' velden te verbeteren. Verdeel doseringen >15m³ over minimaal 2 werkgangen, bij voorkeur bij voldoende grasgroei. Werk het zand in met een kriebeleg. Velden met een kleiige toplaag vereisen jaarlijks 25 - 40 m³ verschrallingszand. - Zie punt 5 over specificaties verschrallingszand.
- 17 → Maaifrezen/fieldtoppen van de grasmat dient voor het egaliseren van het speeloppervlak en/of voor verwijderen van ongewenste grassen/kruiden. De zode wordt geheel of gedeeltelijk verwijderd, waarna wordt ingezaaid of intensief wordt doorgezaaid. Gemaalfreesde, nieuw ingezaaide velden verzeilen bij goede groei minimaal 6 weken rust. De competitiestop is een risicoperiode vanwege de toenemende kans op zeer hoge temperaturen en droogte. Wanneer de grasmat onvoldoende groeit en niet snel genoeg in sluiting komt kunnen grote weebree, paardenbloem en andere ongewenste soorten zich gemakkelijk vestigen en het gras verdringen. Beregenen is een oplossing voor verdroging, niet voor zeer hoge temperaturen.

Colofon

Deze onderhoudskalender is gratis en wordt u ter beschikking gesteld door de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek (BSNC). Het is een handreiking bij het plannen van het onderhoud van grassportvelden. De BSNC is hét kennis- en innovatieplatform voor iedereen die te maken heeft met het beheren, ontwikkelen en realiseren van buitensportvoorzieningen.

Ondanks de zorg waarmee deze kalender is samengesteld, is het niet uitgesloten dat de verschaafte informatie op enig moment, als gevolg van ontwikkelingen of gewijzigde inzichten moet worden herzien of aangevuld. De BSNC kan daarom geen verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid aanvaarden voor het gebruik van de informatie in deze kalender en de daarmee verkregen resultaten.

Houd er bij uw eigen planning rekening mee dat deze kalender geen rekening houdt met lokale verschillen, bijv. tussen Noord- en Zuid-Nederland, zand of kleigronden, etc. Deze nuances dienen zelf aangebracht te worden indien nodig geacht.

Voor vragen over deze kalender kunt u per e-mail contact opnemen met: info@bsnc.nl. Ook tips zijn welkom.

Versie: BSNC Onderhoudskalender GRAS V2026

Eigendom en gebruik: CC BY-NC

